

RESIST

Fostering Queer Feminist Intersectional Resistances against Transnational Anti-Gender Politics

Έκθεση της έρευνας RESIST
Επιπτώσεις των κινητοποιήσεων
«ενάντια-στο-φύλο» και αντιστάσεις στην
Ευρώπη:
Μια έκθεση για εννέα μελέτες περίπτωσης

UNIVERSITÉ DE FRIBOURG
UNIVERSITÄT FREIBURG

Lucerne University of
Applied Sciences and Arts

**HOCHSCHULE
LUZERN**

**Funded by
the European Union**

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ	Έκθεση της έρευνας RESIST. Επιπτώσεις των κινητοποιήσεων «ενάντια-στο-φύλο» και αντιστάσεις στην Ευρώπη: Μια έκθεση για εννέα μελέτες περίπτωσης
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Mathilde Kiening, Marianne Blidon
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	2024
ΕΚΔΟΤΗΣ	Ερευνητικό πρόγραμμα RESIST
DOI	10.5281/zenodo.11180745
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	 Creative Commons Αναφορά-Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνής
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ	Kiening, Mathilde and Blidon, Marianne. (2024). Έκθεση της έρευνας RESIST. Επιπτώσεις των κινητοποιήσεων «ενάντια-στο-φύλο» και αντιστάσεις στην Ευρώπη: Μια έκθεση για εννέα μελέτες περίπτωσης. Ερευνητικό πρόγραμμα RESIST. https://doi.org/10.5281/zenodo.11180745
ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ	Έκθεση
ΆΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	Παραδοτέο Έργου D2.1: Έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις και τις καθημερινές αντιστάσεις στις κινητοποιήσεις ενάντια-στο-φύλο. Πακέτο Εργασίας 2 — Επιπτώσεις των πολιτικών ενάντια-στο-φύλο: Βιωμένες εμπειρίες και καθημερινές αντιστάσεις
ΑΠΟΘΗΚΕΥΤΗΡΙΟ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ	https://zenodo.org/communities/resistproject/
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	https://theresistproject.eu/
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση με αριθμό έργου: 101060749. ΕΕ Ορίζοντας Ευρώπης (εταίροι ΕΕ); Σύστημα Εγγυήσεων της Κυβέρνησης του ΗΒ Ορίζοντας Ευρώπης (εταίρος του Ηνωμένου Βασιλείου). Κρατική Γραμματεία Εκπαίδευσης, Έρευνας και Καινοτομίας της Ελβετίας (Ελβετοί εταίροι).

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA) ή των βρετανικών και ελβετικών χορηγούσων αρχών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ο EACEA και χορηγούσες αρχές δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	3
Κεφάλαιο 1: Διεθνικά ευρήματα	4
Περίληψη	5
Εισαγωγή	7
Εμπειρίες διαρθρωτικών διακρίσεων, κινητοποιήσεων και επιθέσεων «ενάντια-στο-φύλο»	7
Επιπτώσεις των διαρθρωτικών διακρίσεων, κινητοποιήσεων και επιθέσεων «ενάντια-στο-φύλο»	10
Αντίσταση στις διαρθρωτικές διακρίσεις, κινητοποιήσεις και επιθέσεις «ενάντια-στο-φύλο»	12
Συμπέρασμα	15
Προφίλ των συμμετεχόντων προσώπων	16
Πίνακας 1: Συνολικό προφίλ των συμμετεχόντων προσώπων	16

Κεφάλαιο 1: Διεθνικά ευρήματα

Mathilde Kiening και Marianne Blidon (Paris 1 Panthéon-Sorbonne University)

Περίληψη

Η ανάδυση των κινημάτων, λόγων, και πολιτικών «ενάντια-στο-φύλο» αποτελεί σημαντική απειλή στην έμφυλη ισότητα, στα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα, και στην ελευθερία ως δημοκρατικές αξίες ανά την Ευρώπη. Η προηγούμενη έκθεση του RESIST¹ δείχνει ότι αυτά τα κινήματα, που διακρίνονται από τη συνθετότητά τους και την έλλειψη ενός κοινού στόχου, εργαλαιοποιούν πολιτικά το φύλο (gender) και τη σεξουαλική διαφορετικότητα για να πλαισιώσουν τις παραδοσιακές αξίες ως απειλούμενες. Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει την επίδραση των πολιτικών «ενάντια-στο-φύλο» και τις αντιστάσεις σε αυτές σε εννέα μελέτες περίπτωσης: οκτώ εθνικές μελέτες και μια διεθνική μελέτη για άτομα που ζουν εξόριστα στην Ευρώπη. Αναγνωρίζοντας τα κοινά μοτίβα και τις ιδιαίτερες εκφάνσεις των πολιτικών «ενάντια-στο-φύλο» σε κάθε πλαίσιο, αποκτάμε νέα επίγνωση αυτών των κινητοποιήσεων.

Οι οργανωμένες και στοχευμένες επιθέσεις εναντίων των γυναικών, των έμφυλων και σεξουαλικών μειονοτήτων, ή/και των φεμινιστριών επικρατούν σε όλες τις μελέτες περίπτωσης. Αυτές οι επιθέσεις, που κυμαίνονται από σωματική βία μέχρι επιθέσεις τις οποίες τροφοδοτούν τα μέσα ενημέρωσης, επηρεάζουν ιδιαίτερα τα τρανς άτομα και τα φυλετικοποιημένα άτομα και κοινότητες. Το αντίκτυπο αυτών των επιθέσεων περιλαμβάνει κοινωνικές, οικονομικές, και ψυχικές επιπτώσεις στα άτομα που στοχοποιούνται από τους λόγους και πολιτικές «ενάντια-στο-φύλο». Τα άτομα που στοχοποιούνται βιώνουν εντάσεις στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, επαγγελματικές και ακαδημαϊκές συνέπειες, έντονο άγχος, και οικονομική ανασφάλεια. Αν αναμένονταν να υπάρχει υποστήριξη των δημοκρατικών αξιών από τους κρατικούς θεσμούς, αντιθέτως, οι τελευταίοι συχνά συντελούν στις επιθέσεις «ενάντια-στο-φύλο», επιδεινώνοντας την κατάσταση και οδηγώντας σε χαμηλά ποσοστά νομικών προσφυγών. Ο διάχυτος χαρακτήρας αυτών των ζητημάτων υπογραμμίζει τη διαρθρωτική διάκριση που είναι παρούσα σε διάφορες περιοχές της Ευρώπης (και παραπέρα). Οι στρατηγικές αντιμετώπισης και αντίστασης είναι πολύπλευρες, και περιλαμβάνουν υποστήριξη από την κοινότητα, δημόσια συνηγορία, νομική δράση, και τη δημιουργία ασφαλών χώρων για περιθωριοποιημένες ομάδες. Παρά τους κινδύνους, η συλλογική ορατότητα και ο αγώνας για αναγνωρισιμότητα είναι στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στον φεμινιστικό και τον ΛΟΑΤΚΙ+ ακτιβισμό για να αντιμετωπιστούν οι τακτικές «ενάντια-στο-φύλο». Σε όλες τις μελέτες περίπτωσης είναι εμφανής η αντίσταση των φεμινιστικών και των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητων μέσα από τις διάφορες ειδικότερες στρατηγικές τους.

Η έρευνα κατέδειξε την έκταση της βίας και της καταπίεσης που αντιμετωπίζουν οι φεμινίστριες, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, τα τρανς άτομα και τα φυλετικοποιημένα άτομα, η οποία περιλαμβάνει σωματικές και λεκτικές επιθέσεις, φυσική βία, διαδικτυακή παρενόχληση, διακρίσεις στην εργασία, νομοθεσία που εισάγει διακρίσεις, κοινωνικό αποκλεισμό, και θεσμικά εμπόδια. Αυτές οι πράξεις διαπράττονται όχι μόνο από θρησκευτικές οργανώσεις, μέσα ενημέρωσης ή ακροδεξιές ομάδες, αλλά και από ομάδες για τα δικαιώματα των ανδρών, ορισμένους εκλεγμένους αξιωματούχους όπως μέλη του κοινοβουλίου και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμη και από τις ίδιες τις φεμινιστικές και ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες. Ειδικότερα, αυτό μπορεί να οδηγεί στην περαιτέρω περιθωριοποίηση εντός των τελευταίων κινημάτων, των φυλετικοποιημένων ομάδων, των τρανς ατόμων, των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων της εργατικής τάξης.

Στις μελέτες περίπτωσης παρατηρείται πως οι φεμινίστριες, τα άτομα με ακτιβιστική δράση και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, αντιμετωπίζουν απειλές και επιθέσεις, ιδιαίτερα στο δημόσιο χώρο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και σε εκδηλώσεις όπως ντραγκ σόου, σε ΛΟΑΤΚΙ+ ομάδες ανάγνωσης, ή σε φεμινιστικές

---

¹ RESIST (2024) The RESIST Project. *National and transnational reports on the formation of anti-gender politics*. European Union. Διαθέσιμο στο: https://theresistproject.eu/sdc_download/617/?key=547he6potvfpe1ur4w4edmxu9ah9s3 (τελευταία πρόσβαση 24 Σεπτεμβρίου 2024).

διαμαρτυρίες. Όλες οι μελέτες περίπτωσης αναφέρουν λεκτικές και σωματικές επιθέσεις. Είναι συνήθης ο βανδαλισμός και η καταστροφή περιουσίας με στόχο φεμινίστριες και ΛΟΑΤΚΙ+ ακτιβιστά. Συντονισμένες διαδικτυακές επιθέσεις, περιλαμβανομένης της διάρρευσης προσωπικών πληροφοριών [doxing] και του διαδικτυακού εκφοβισμού [cyber bullying], επικρατούν σε πολλές από τις μελέτες περίπτωσης, με την απόσυρση από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης να είναι μια συχνή στρατηγική αυτοπροστασίας ορισμένων φεμινιστριών και ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Θεσμοθετημένες διακρίσεις μέσω νόμων και πολιτικών ήταν έκδηλες στην Πολωνία και την Ελλάδα, ενώ οργανωμένες καμπάνιες που ζητούν την απόσυρση της υγειονομικής περίθαλψης η οποία επιβεβαιώνει το φύλο παρατηρήθηκαν στην Ιρλανδία και την Ισπανία. Η συμπεριληπτική γλώσσα είναι απαγορευμένη στη Γερμανία και βρίσκεται υπό αμφισβήτηση στη Γαλλία. Οι έμφυλες και σεξουαλικές μειονότητες αντιμετωπίζουν επαγγελματικές συνέπειες, περιλαμβανομένης της απώλειας εργασίας, των διακρίσεων στην αγορά εργασίας και την ανεργία. Πιο συγκεκριμένα, οι ακαδημαϊκοί αντιμετωπίζουν πιέσεις να αποφύγουν ορισμένα ερευνητικά πεδία. Ο κοινωνικός αποκλεισμός που προκαλούν οι ρητορικές «ενάντια-στο-φύλο» οδηγεί στην αποξένωση από την οικογένεια και την κοινότητα. Αυτό το βιώνουν ιδιαίτερα έντονα τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που ζουν στην εξορία, καθώς αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα ρατσισμό και δομικό αποκλεισμό, και συχνά βασίζονται στην υποστήριξη της κοινότητας ή της οικογένειας για να αντεπεξέλθουν. Υπάρχει περιορισμός της πρόσβαση σε θεμελιώδεις υπηρεσίες μέσω θεσμικών εμποδίων, που περιπλέκει την καθημερινή ζωή των έμφυλων και σεξουαλικών μειονοτήτων. Τέλος, οι διάφορες οπτικές των συμμετεχόντων προσώπων αποκάλυψαν την ύπαρξη αυτού που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα συνεχές μεταξύ των βιωμένων επιθέσεων και της διαθεματικής, συστημικής βίας.

Εισαγωγή

Η παρούσα διεθνική έκθεση εξετάζει τις επιπτώσεις των κινημάτων, λόγων, και πολιτικών «ενάντια-στο-φύλο» στις φεμινιστικές και ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες στην Ευρώπη. Μέσα από μια εις βάθος εξέταση εννέα μελετών περίπτωσης (Λευκορωσία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Πολωνία, Ισπανία, Ελβετία, άτομα που ζουν εξόριστα στην Ευρώπη), παρουσιάζεται το πως τα συμμετέχοντα πρόσωπα της έρευνας βιώνουν μια σειρά από επιθέσεις, το πως οι επιθέσεις αυτές τα επηρεάζουν, αλλά και τις διάφορες στρατηγικές που χρησιμοποιούν για να ανταπεξέλθουν και να αντισταθούν.

Χρησιμοποιούμε τον όρο «ενάντια-στο-φύλο» επιφυλακτικά, αναγνωρίζοντας πως δεν χρησιμοποιείται, ή πως χρησιμοποιείται μόνο με πολύ συγκεκριμένους τρόπους, στις περιπτώσεις που μελετάμε (πράγματι, χρειάστηκε να δημιουργηθεί ένας νέος όρος σε κάποιες γλώσσες για να μπορέσει να επικοινωνηθεί στα συμμετέχοντα πρόσωπα) και δεν υπάρχει ένας κοινά αποδεκτός ορισμός του. Σε αυτή την έρευνα επικεντρωθήκαμε στις πολιτικές που στρέφονται κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ (Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφιφυλόφιλοι/ες/α, Τρανς, Ίντερσεξ, και Κουήρ συν άλλων)² υποκειμένων, κατά του φεμινισμού, των εκτρώσεων, της σεξεργασίας· εστιάσαμε, επίσης, στους έμφυλους/σεξουαλικοποιημένους ρατσισμούς και σε άλλες διαθεματικές περιθωριοποιήσεις. Αυτό έγινε με ποιοτική έρευνα στην οποία συμμετείχαν 254 φεμινίστριες και ΛΟΑΤΚΙ+ πρόσωπα, περιλαμβανομένων ακαδημαϊκών, ακτιβιστριών, διανοούμενων, και πληγείσες κοινότητες (πρβλ. το παράρτημα 1 σχετικά με τη συλλογή των δεδομένων).

Η έκθεση χωρίζεται σε τρία μέρη: το πρώτο εξετάζει εμπειρίες των κινητοποιήσεων και επιθέσεων «ενάντια-στο-φύλο» αλλά και διαρθρωτικών διακρίσεων, · στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι επιπτώσεις τους· και τέλος, οι στρατηγικές αντίστασης.

Το πρώτο μέρος εξετάζει τη φύση και τα χαρακτηριστικά των επιθέσεων των κινημάτων «ενάντια-στο-φύλο», παρέχοντας μια σύντομη επισκόπηση των επιθέσεων σε φεμινίστριες και ΛΟΑΤΚΙ+ πρόσωπα. Το δεύτερο μέρος τονίζει τις επιδράσεις αυτών των επιθέσεων στα άτομα και τις κοινότητες που επηρεάζονται. Προσφέρει μια αναλυτική περιγραφή του πως τα συμμετέχοντα πρόσωπα αντιλαμβάνονται τις κοινωνικές, οικονομικές και ψυχικές επιδράσεις στα άτομα που στοχοποιούνται από τους λόγους και τις πολιτικές «ενάντια-στο-φύλο». Το τελευταίο μέρος καταγράφει τις διάφορες στρατηγικές που αξιοποιούν οι πληγείσες κοινότητες για να αντισταθούν και να αντιπαρατεθούν σε αυτές τις επιθέσεις. Δίνει έμφαση στην αντίσταση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, που έχουν αναπτύξει πολύπλευρους τρόπους αλληλοβοήθειας, προάσπισης, και υποστήριξης. Η έκθεση σκοπεύει να ρίξει φως στις σύνθετες δυναμικές των κινητοποιήσεων «ενάντια-στο-φύλο» και του κριτικού αντίλογου τον οποίο παράγουν, συνεισφέροντας στην ευρύτερη συζήτηση για την έμφυλη ισότητα, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ΛΟΑΤΚΙ+ και φεμινιστική απελευθέρωση.

Εμπειρίες διαρθρωτικών διακρίσεων, κινητοποιήσεων και επιθέσεων «ενάντια-στο-φύλο»

Οι επιθέσεις και οι συστημικές διακρίσεις είναι παρούσες σε όλη την Ευρώπη και, σε κάποιες περιπτώσεις, είτε έχουν ανοδική πορεία είτε έχουν ήδη φτάσει σε ανησυχητικά υψηλά επίπεδα, όπως, για παράδειγμα, στην

---

² Αν και χρησιμοποιείται ο όρος «ΛΟΑΤΚΙ+» στα γενικά ευρήματα, κάθε μελέτη περίπτωσης χρησιμοποιεί τον όρο που ανταποκρίνεται καλύτερα στο πλαίσιο της. [Για ευαναγνωσιμότητα στην ελληνική μετάφραση προτιμήσαμε να αποδώσουμε το ακρωνύμιο με τη συνήθη μορφή στα Ελληνικά, δηλαδή: «ΛΟΑΤΚΙ+». (Σ.τ.Μ.)]

Πολωνία, τη Λευκορωσία, καθώς και για τα άτομα που ζουν εξόριστα. Αυτές οι επιθέσεις πραγματοποιούνται σε, και διαμορφώνουν όλες τις πτυχές της ζωής, απεικονίζοντας τις σωρευτικές επιπτώσεις της ιδεολογίας «ενάντια-στο-φύλο» και των διαρθρωτικών διακρίσεων, που επηρεάζουν πρόσωπα και κοινότητες.

Οι επιθέσεις και οι συστημικές διακρίσεις εις βάρος των γυναικών, των φεμινιστριών, ή/και των ΛΟΑΤΚΙ+ προσώπων είναι συχνές και παρατηρούνται σε όλες τις μελέτες περίπτωσης. Αυτό το φαινόμενο επικρατεί σε όλη την Ευρώπη. Σε πολλά δυτικοευρωπαϊκά, κεντροευρωπαϊκά, και ανατολικοευρωπαϊκά πλαίσια, η άνοδος των κινημάτων «ενάντια-στο-φύλο» αναγνωρίζεται από τα συμμετέχοντα πρόσωπα ως σημαντική και ανησυχητική. Προφανώς, οι ταυτότητες και οι ομάδες αλληλοεπικαλύπτονται και δεν είναι αλληλοαποκλειόμενες· αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, πως κάποια συμμετέχοντα πρόσωπα αυτοπροσδιορίζονται εξίσου ως κουήρ και ως φεμινιστά. Θέλουμε επίσης να υπογραμμίσουμε πως ενώ δεν στοχοποιούνται όλες οι κοινότητες με τον ίδιο τρόπο, όσα ανέφεραν τα συμμετέχοντα πρόσωπα τονίζουν το διάχυτο χαρακτήρα τέτοιων επιθέσεων και της βίας ενάντια σε αυτές τις κοινότητες.

Τα δεδομένα υποδηλώνουν ότι οι επιθέσεις και η βία τείνουν να επιδρούν στα πρόσωπα και τις κοινότητες που στοχοποιούνται είτε επειδή ανήκουν, είτε επειδή θεωρείται ότι ανήκουν, σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες, ή επειδή προασπίζονται συγκεκριμένες απόψεις, αξίες, ή/και πολιτικές θέσεις. Αυτές οι επιθέσεις φέρονται να πραγματοποιούνται από ένα ευρύ φάσμα ατόμων και ομάδων συμπεριλαμβανομένων, αλλά όχι αποκλειστικά και μόνο, ακροδεξιών παραγόντων. Σε αρκετές χώρες τα συμμετέχοντα πρόσωπα αναφέρθηκαν συχνά σε απειλές και επιθέσεις που προέρχονταν τόσο από κρατικούς φορείς, όσο και από ιδιώτες.

Φυσικές και λεκτικές επιθέσεις αναφέρθηκαν σε όλες τις μελέτες περίπτωσης. Σχεδόν όλα τα συμμετέχοντα πρόσωπα περιέγραψαν εμπειρίες λεκτικών ή/και σωματικών επιθέσεων, που ποικίλουν από επιβλαβή σχόλια μέχρι πράξεις σωματικής βίας. Τέτοιες επιθέσεις είναι συχνά τόσο οργανωμένες όσο και στοχευμένες, και συμπεριλαμβάνουν σωματική βία, απειλές, και εκφοβισμό. Σε πολλά πλαίσια, ο δημόσιος χώρος αναδείχθηκε ως το κύριο πεδίο όπου λαμβάνουν χώρα τέτοια περιστατικά. Επιπλέον, αρκετά συμμετέχοντα πρόσωπα αφηγήθηκαν περιστατικά διατάραξης εκδηλώσεων όπως ντραγκ σόου, ΛΟΑΤΚΙ+ ομάδες ανάγνωσης και φεμινιστικών ή αντιρατσιστικών διαδηλώσεων, συχνά μέσω σωματικής βίας. Όλα αυτά δείχνουν πως αυτές οι επιθέσεις συνεχίζονται και συσσωρεύονται με την πάροδο του χρόνου.

Τα δεδομένα υπέδειξαν επίσης πως υπάρχει ένα μοτίβο επίθεσης στην ιδιοκτησία, και ιδιαίτερα στην ιδιοκτησία των φεμινιστριών και των ΛΟΑΤΚΙ+ ακτιβιστριών, με πράξεις όπως βανδαλισμό, γραφή συνθημάτων μίσους, και καταστροφή αντικειμένων να είναι συχνά περιστατικά. **Οι χώροι εργασίας και τα σπίτια αναφέρθηκαν συχνά ως στόχοι,** με κάποια συμμετέχοντα να αναφέρουν σημαντικές ζημιές στις εγκαταστάσεις των οργανώσεων στις οποίες συμμετέχουν, περιλαμβανομένων πράξεων όπως τη ρίψη κοπράνων. Οι διαρρήξεις περιγράφηκαν επίσης ως μια μέθοδος άσκησης πίεσης στα άτομα που εργάζονται σε τέτοιες οργανώσεις.

Επιπλέον, τα συμμετέχοντα πρόσωπα επισήμαναν ακόμη και οι προσωπικοί τους χώροι, όπως τα σπίτια τους, έγιναν στόχοι· αναφέρθηκαν πως έλαβαν απειλητικά γράμματα, μηνύματα, ή αντικείμενα στις κατοικίες τους. Αναφέρθηκαν συχνά απειλές θανάτου, όπως φαίνεται από την περίπτωση της Σάρα στην Ιρλανδία, που μας είπε: «Πήρα ένα κομμάτι χαρτί κάτω από την πόρτα μου, που βασικά έλεγε ότι “αν ποτέ ξαναβγεις από αυτή την πόρτα θα σταματήσεις να υπάρχουνεις”».

Τα συμμετέχοντα πρόσωπα παρατήρησαν ότι η διαδικτυακή παρενόχληση γίνεται ολοένα και πιο συντονισμένη και περίπλοκη, με τις ψηφιακές πλατφόρμες να χρησιμοποιούνται για την ενίσχυση της

βλάβης. Σε αρκετές χώρες αναφέρθηκε πως η **οργανωμένη διαδικτυακή παρενόχληση, συμπεριλαμβανομένων οργανωμένων εκστρατειών δημοσίευσης προσωπικών πληροφοριών που υποκινούν σωματικές επιθέσεις [doxing], και ο διαδικτυακός εκφοβισμός [cyber bullying] ή επιθέσεις με στόχο τη δυσφήμιση ή την απειλή ακτιβιστριών, προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία.** Στη Λευκορωσία, για παράδειγμα, το συμμετέχον πρόσωπο με τον κωδικό BLRINTO είπε ότι υπήρξε μια περίοδος που τα προφίλ του στα σόσιαλ μίντια ήταν γεμάτα με **απειλές θανάτου, βιασμού και σεξουαλικής βίας.** Οπότε, πραγματικά το φίμωσε στο βαθμό που ένιωθε πως δεν υπάρχει κανένας ασφαλής χώρος για να εκφραστεί.

Επιπλέον, τα συμμετέχοντα επισήμαναν πως **τα μέσα ενημέρωσης συχνά παίζουν ρόλο στην ενίσχυση αυτών των επιθέσεων,** επιδεινώνοντας την εχθρότητα προς αυτές τις κοινότητες με την αρνητική απεικόνιση τους ή με την κατασκευή εντυπωσιοθηρικών και αντικειμενοποιητικών αφηγήσεων.

Οι επιθέσεις και οι λόγοι «ενάντια-στο-φύλο» γίνονται συχνά αντιληπτοί ως η σύγχρονη έκφραση **διαρθρωτικών διακρίσεων.** Αυτές οι δυναμικές φαίνεται να ενισχύουν τους παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους και τις ιεραρχίες που περιθωριοποιούν και καταπιέζουν τις έμφυλες και σεξουαλικές μειονότητες, προωθώντας ανελαστικά δίπολα και κανονιστικές συμπεριφορές. Τα δεδομένα υποδηλώνουν ότι οι κινητοποιήσεις «ενάντια-στο-φύλο» συχνά στοχοποιούν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, ενώ ταυτόχρονα **δαιωνίζουν ευρύτερα τον σεξισμό,** συνεπώς διατηρώντας και δυνητικά ενισχύοντας τις ετεροπατριαρχικές και τις πατριαρχικές³ δομές οι οποίες **κάνουν διακρίσεις εις βάρος όλων εκείνων που αποκλίνουν από τις συμβατικές επιταγές του φύλου.** Στους δημόσιους χώρους, το φύλο και οι σεξουαλικότητες μοιάζουν να είναι ρυθμισμένες και υπό έλεγχο. Αυτό υποδηλώνει πως υπάρχει ισχυρή αλληλεπίδραση μεταξύ των διαρθρωτικών διακρίσεων και των κινημάτων «ενάντια-στο-φύλο». Η εξέταση αυτής της περιχαράκωσης αποκαλύπτει πως αυτές οι επιθέσεις λειτουργούν **τόσο ως η εκδήλωση, όσο και ως η ενίσχυση** ευρύτερων προσπαθειών ελέγχου και ρύθμισης του φύλου και της σεξουαλικής διαφορετικότητας στη δημόσια σφαίρα.

Παρατηρείται συχνά πως οι πολιτικές «ενάντια-στο-φύλο» περιλαμβάνουν **νομοθετικές πράξεις οι οποίες περιορίζουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες,** όπως νόμους κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, τη δημιουργία «ζωνών χωρίς ΛΟΑΤ», πρωτοβουλίες ενάντια στις εκτρώσεις, και απαγόρευση της συμπεριληπτικής γλώσσας. Τα θεσμικά εμπόδια συνεχίζουν να αναφέρονται ως τροχοπέδη για την ισότητα. Σε αρκετές χώρες τα συμμετέχοντα πρόσωπα επισήμαναν την ύπαρξη **νόμων και πολιτικών που εισάγουν διακρίσεις, οι οποίοι** οξύνουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι έμφυλες και σεξουαλικές μειονότητες. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα τα τρανς συμμετέχοντα —ιδιαίτερα τα μη δυαδικά (non-binary) άτομα και τα πρόσφυγα που είναι τρανς— εξήγησαν πως αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου τους. Στην Πολωνία, το κύμα των «ζωνών χωρίς ΛΟΑΤ» αντιλαμβάνεται ως προσπάθεια θεσμοποίησης των διακρίσεων εις βάρος των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Στην Ισπανία έχει παρατηρηθεί η ύπαρξη οργανωμένων καμπανιών που στοχεύουν στην ανατροπή των πολιτικών υγειονομικής περίθαλψης που επιβεβαιώνουν το φύλο. Μοτίβα διακρίσεων παρατηρήθηκαν ακόμη στο επαγγελματικό πεδίο, όπου οι έμφυλες και σεξουαλικές μειονότητες αντιμετωπίζουν συχνά συνέπειες όπως την απώλεια της θέσης εργασίας, διακρίσεις στην αγορά εργασίας, ανεργία, ή επαγγελματική απομόνωση και στοχοποίηση, όπως παρατηρήθηκε στην Ελβετία, την Ισπανία, και τη Λευκορωσία.

---

³ Εδώ τονίζουμε αυτή τη διάκριση, καθώς κάποιες εκφάνσεις της πατριαρχίας δεν συνδέονται πάντα με την ετεροκανονικότητα. Όπως έχει επισημανθεί από τον λεσβιακό φεμινισμό εδώ και δεκαετίες, οι πατριαρχικές δομές μπορούν επίσης να εκφραστούν με επιθέσεις από ομοφυλόφιλους άνδρες, δείχνοντας πως ετεροπατριαρχία και πατριαρχία δεν συμπίπτουν πάντα.

Τα συμμετέχοντα πρόσωπα εξήγησαν ότι η πρόσβαση σε στοιχειώδεις υπηρεσίες περιοριορίζεται συχνά από θεσμικά εμπόδια, τα οποία αποτελούν μια μορφή συστημικών διακρίσεων. Σε αρκετές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Γερμανίας και της Ιρλανδίας, απόψεις «ενάντια-στο-φύλο» είναι ενσωματωμένα στο σύστημα υγείας και στο εκπαιδευτικό σύστημα, περιπλέκοντας έτσι την καθημερινότητα των έμφυλων και σεξουαλικών μειονοτήτων. Σε πλαίσια όπως της Γαλλίας και της Πολωνίας, η έλλειψη θεσμικής και κρατικής υποστήριξης επιτείνει περαιτέρω αυτές τις δυσκολίες. **Τα συμμετέχοντα πρόσωπα ανέφεραν πως ο αριθμός των νομικών προσφυγών παραμένει χαμηλός, και πως η προστασία τους παραμένει ανεπαρκής,** ακόμη και στις περιπτώσεις που αφορούν επιθέσεις. Επιπρόσθετα, ορισμένα συμμετέχοντα υποστήριξαν ότι η αστυνόμευση και το νομικό σύστημα το ίδιο συμβάλει σε αυτές τις προκλήσεις, θεωρώντας πως ορισμένες ενέργειες ή δράσεις τους προκαλούν ή επιτρέπουν περαιτέρω βλάβη.

Τα συμμετέχοντα πρόσωπα επισήμαναν πως ο συνδυασμός επιθέσεων και συστημικών διακρίσεων συνεισφέρει στον **διάχυτο φόβο άσκησης ακραίας βίας** ενάντια σε άτομα και οργανώσεις. Αυτή η ρητορική φαίνεται να καλλιεργεί μια ατμόσφαιρα όπου οι έμφυλες και σεξουαλικές μειονότητες, καθώς και, γενικότερα, τα άτομα που έχουν προοδευτικές ή μη παραδοσιακές απόψεις, νιώθουν ανασφαλή και υποτιμημένα. Αρκετά συμμετέχοντα πρόσωπα περιέγραψαν πως έχουν στοχοποιηθεί λόγω της τρανς ταυτότητας τους ή της φυλής τους, και πως αυτές οι εμπειρίες εκφράζονται σε διάφορες πτυχές της καθημερινότητάς τους, περιλαμβανομένου του δημόσιου χώρου, της υγιειονομικής περίθαλψης, του χώρου εργασίας, και του κοινωνικού περιβάλλοντος. Στη μελέτη περίπτωσης από μων που ζουν εξόριστα στην Ευρώπη, η Λίλια, τρανς ακτιβίστρια, εξήγησε:

Ήμουν πια παγιδευμένη σε αυτό τον φαύλο κύκλο. Ζω τη βία του κράτους, τη ζω στην κοινωνία, τη ζω στη γραφειοκρατία... τη ζω στις προσωπικές μου σχέσεις. Δεν έχω πουθενά αλλού να πάω. Δεν ήξερα τι να κάνω.

Κάθε περιστατικό διακρίσεων και βίας φαίνεται να ενισχύει το επόμενο, συνεισφέροντας σε ένα φαύλο κύκλο που, όπως είπαν τα συμμετέχοντα πρόσωπα, είναι δύσκολο να σπάσει. Κατανοούσαν πως αυτός ο κύκλος δεν επιδρά μόνο στα θύματα, αλλά έχει και ευρύτερες συνέπειες για το σύνολο της κοινότητας και φαίνεται να διαιωνίζει τις διαρθρωτικές διακρίσεις.

Επιπτώσεις των διαρθρωτικών διακρίσεων, κινητοποιήσεων και επιθέσεων «ενάντια-στο-φύλο»

Οι κοινότητες και τα άτομα φαίνεται να επηρεάζονται έντονα από αυτές τις επιθέσεις. Τα συμμετέχοντα πρόσωπα ανέφεραν πως οι συνέπειες τους εκδηλώνονται σε διάφορες πτυχές της ζωής τους, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών συνθηκών, των κοινωνικών σχέσεων, και της γενικότερης προσωπικής ευημερίας. Αν και κάποια από τα αποτελέσματα των επιθέσεων φαίνεται να είναι κοινά σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, παρατηρήθηκαν και διαφοροποιήσεις.

Οι επιθέσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω φαίνεται να δημιουργούν μια συνθήκη που χαρακτηρίζεται από σωρευτικές συνέπειες, συντελώντας σε ένα δύσκολο και, ενίοτε, ανυπόφορο πλαίσιο. Τα άτομα που στοχοποιούνται συχνά επιλέγονται βάσει των κοινωνικών ομάδων που ανήκουν ή αντιλαμβάνονται ότι ανήκουν όπως είναι τα κουήρ, τα τρανς, ή/και τα φυλετικοποιημένα άτομα, ή τα άτομα που ζουν εξόριστα. Στοχοποιούνται επίσης λόγω των πολιτικών απόψεών τους, όπως αντιρατσιστικές και φεμινιστικές απόψεις, απόψεις υπέρ της μετανάστασης ή/και των δικαιωμάτων των σεξεργα(ρι)ών, ανάμεσα σε άλλες.

Αναφέρθηκε συχνά το αντίκτυπο στην ψυχική υγεία, με πολλά συμμετέχοντα πρόσωπα να περιγράφουν τόσο προσωπικές, όσο και συλλογικές εμπειρίες απελπισίας. Όμως, **παρά τις έντονες αρνητικές συνέπειες** για την ψυχική και σωματική υγεία, για τις επαγγελματικές ευκαιρίες, τις κοινωνικές συναναστροφές, και την οικονομική σταθερότητα, **πολλά από αυτά τα άτομα δείχνουν ανθεκτικότητα και συνεχίζουν να αντιστέκονται σε αυτές τις επιθέσεις**. Αυτή η αντίσταση, που συχνά εκφράζεται μέσα από την αλληλεγγύη και την υποστήριξη της κοινότητας, δείχνει την δύναμη των κοινοτήτων που στοχοποιούνται και το πως ελίσσονται σε αυτές τις δύσκολες περιστάσεις.

Η διάχυτη απανθρωποποίηση και απαλοιφή φαίνεται να συντελεί σε διάφορες μορφές δυσκολιών, που ποικίλουν από συνεχή παρενόχληση και βία μέχρι κοινωνικό στιγματισμό. Σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, τα άτομα που υπόκεινται στις πολιτικές «ενάντια-στο-φύλο» αναφέρουν συχνά εμπειρίες συναισθηματικών και ψυχικών δυσκολιών, όπως φόβο, εξάντληση, και προβλήματα ψυχικής υγείας. Το πρόσωπο με τον κωδικό FRAINT01, ένα τρανς συμμετέχον στη Γαλλία, εξέφρασε με οδυνηρό τρόπο την απαλοιφή των τρανς ζών και της έννοιας του [κοινωνικού] φύλου: «Διαγράφοντας την έννοια διαγράφεις τους ανθρώπους».

Τα πρόσωπα που έχουν διασταυρούμενες περιθωριοποιημένες ταυτότητες (π.χ. φυλή, τάξη, μεταναστευτική κατάσταση, αναπηρία) φαίνεται να αντιμετωπίζουν σύνθετη καταπίεση και **μπορεί να δίνουν προτεραιότητα στις άμεσες ανάγκες επιβίωσης έναντι θεμάτων σχετικά με τη σεξουαλικότητα και την ταυτότητα φύλου**. Για όσα περιμένουν να λάβουν διεθνής προστασία, αυτή η διαδικασία περιγράφεται ως εξαντλητική και αγχωτική. Η σωρευτική επίδραση ιδιαίτερα στα άτομα που ελίσσονται μεταξύ **πολλαπλών μορφών καταπίεσης** φαίνεται να τα σπρώχνει σε διαφορετικές κατευθύνσεις, δημιουργώντας πολυάριθμα μέτωπα αγώνα. Στην Ελλάδα, η Πάτι επισήμανε:

Τα πεδία μάχης είναι τόσο πολλαπλά και η φροντίδα εαυτού και μεταξύ μας τόσο απαραίτητη γιατί υπάρχει και μια εξάντληση [...] Συγκεκριμένα θεωρώ ότι τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα έχουμε αρκετές συλλογικότητες που αρθρώνουν τα θέματα, οι σφαλιάρες που δεχόμαστε όμως είναι τόσο καθημερινές, τόσο στοχευμένες, που θεωρώ ότι ακολουθούν σχέδιο πολιτικής του σοκ κατά την οποία εσύ δεν θα μπορέσεις να σηκωθείς γιατί γιατί θα είναι τόσο συχνά όλα σε όλα τα μέτωπα.

Η περιγραφή της Πάτι τονίζει τις συνεχείς και στοχευμένες πιέσεις που συντελούν σε μια διάχυτη αίσθηση εξάντλησης, καθώς και τις συνεχείς προκλήσεις που αντιμετωπίζουν πολλά άτομα. Ο φόβος αντιμετώπισης ακραίας βίας, όπως αναφέρθηκε από πολλά συμμετέχοντα, φαίνεται να είναι λιγότερο αποτέλεσμα μεμονωμένων περιστατικών και περισσότερο το σωρευτικό αποτέλεσμα αλληλοεπικαλυπτόμενων μορφών επίθεσης και περιθωριοποίησης. Η σύνθεση τέτοιων εμπειριών φαίνεται να καλλιεργεί μια ευρύτερη **ατμόσφαιρα φόβου και ανασφάλειας**. Στην Ελβετία, το Μο μοιράστηκε παρόμοια συναισθήματα:

Σε εκδηλώσεις που δεν φοβόμουν καθόλου στην Ελβετία —σε κούηρ εκδηλώσεις— πως μπορεί να συμβεί κάτι, τώρα πάω νιώθοντας άβολα, π.χ. στις Ντραγκ Αναγνώσεις. Λίγα χρόνια πριν δεν αισθανόμουν ποτέ πως μπορεί να συμβεί κάτι όταν πήγαινα σε κούηρ εκδήλωση.

Αυτό το σύνθετο αποτέλεσμα φαίνεται να συνεισφέρει σε μια **διάχυτη αίσθηση ευαλωτότητας** ανάμεσα στις έμφυλες και σεξουαλικές μειονότητες. Σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, **τα συμμετέχοντα πρόσωπα συχνά ανέφεραν συνθήκες φόβου**, με άτομα συχνά να **αποφεύγουν τις δημόσιες εκδηλώσεις και να**

αλλάζουν τις καθημερινές τους συνήθειες για να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο συγκρούσεων. Αυτή η δυναμική φαίνεται να δημιουργεί γενικευμένο φόβο, οδηγώντας σε **περιπτώσεις αυτολογοκρισίας και απόσυρσης από τη δημόσια ζωή.** Ως αποτέλεσμα, κάποιες από τις στοχοποιημένες κοινότητες βρίσκονται σε αυξημένη εγρήγορση. Τα συμμετέχοντα πρόσωπα περιέγραψαν πως παρατηρούν τον χώρο γύρω τους για να εκτιμήσουν αν υπάρχουν απειλές.

Σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, τα συμμετέχοντα πρόσωπα αναφέρθηκαν σε **εμπειρίες ψυχικής και συναισθηματικής κόπωσης ως αποτέλεσμα της απανθρωποποίησης και της διαβίωσης σε συνθήκες διαρκούς φόβου.** Αυτές οι εμπειρίες συχνά συνδέονταν με συναισθήματα έντονου **άγχους, εξάντλησης, και συναισθηματικής δυσφορίας,** με κάποια πρόσωπα να αναφέρουν χειροτέρευση της σωματικής τους υγείας, που την απέδωσαν σε χρόνιο άγχος. Αν και αυτές οι αντιδράσεις δεν είναι παθολογικές, γίνονται κατανοητές ως αντιδράσεις στη διαρκή αίσθηση απειλής και ανασφάλειας.

Τα δεδομένα δείχνουν πως η αυτο-φίμωση είναι συχνή αντίδραση, με συμμετέχοντα να αποφεύγουν όλο και περισσότερο να μιλήσουν ανοιχτά προκειμένου να προστατέψουν τα εαυτά τους και τα αγαπημένα τους πρόσωπα από πιθανές αντιδράσεις. Αρκετά συμμετέχοντα πρόσωπα περιέγραψαν το πως οι αντιφεμινιστικές επιθέσεις φαίνεται να έχουν σαν αποτέλεσμα τη αποσιώπηση τους. Για παράδειγμα, το συμμετέχον πρόσωπο στη Γερμανία με κωδικό GERINT08 είπε: **«Σιωπώ. Αυτό είναι μια επίπτωση.»**

Αναφέρθηκαν συχνά επιδράσεις στις καριέρες, το εισόδημα, και τις ακαδημαϊκές επιδιώξεις, με την εργασιακή απομόνωση και την οικονομική αστάθεια να είναι σημαντικές προκλήσεις για τις φεμινίστριες και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Σε πλαίσια όπως το γερμανικό ή το ελληνικό, και ανάμεσα στα άτομα που ζουν εξόριστα στην Ευρώπη, τα συμμετέχοντα πρόσωπα με ακαδημαϊκή εργασία μίλησαν για επαγγελματική ανασφάλεια και περιορισμούς στα ερευνητικά αντικείμενα. Οι οικονομικές δυσκολίες ήταν ιδιαίτερα έντονες στην Πολωνία και την Ισπανία, όπου η απώλεια της εργασίας και τα δικαστικά έξοδα ασκούν πίεση στις προσωπικές οικονομίες.

Η μετανάστευση αναδείχθηκε τόσο ως συνέπεια της βίας «ενάντια-στο-φύλο», όσο και ως μια στρατηγική απόδρασης. Όπως φαίνεται από τις μελέτες περίπτωσης της Λευκορωσίας και της Ελλάδας, πολλά άτομα αναζήτησαν άσυλο ή μετανάστευσαν σε πιο ασφαλή περιβάλλοντα, αν και αυτές οι πρακτικές συνοδεύονταν από δυσκολίες σε σχέση με το προσφυγικό καθεστώς και την κοινωνική ένταξη. Επιπλέον, η ιδέα της μετακόμισης στην επαρχία ή της μετανάστευσης σε άλλες χώρες αναφέρθηκε και σε άλλες μελέτες περίπτωσης.

Αντίσταση στις διαρθρωτικές διακρίσεις, κινητοποιήσεις και επιθέσεις «ενάντια-στο-φύλο»

Διάφορες στρατηγικές αντίστασης στις πολιτικές «ενάντια-στο-φύλο» φαίνεται να διαμορφώνονται σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, αν και κάποιες στρατηγικές έχουν ιδιαιτερότητες, ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο. Οι ποικίλες και ευέλικτες στρατηγικές των φεμινιστικών κινημάτων και των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, ομάδων, και κοινοτήτων δείχνουν πως υπάρχει αντίσταση στις επιθέσεις και τις συστημικές διακρίσεις, ενώ εστιάζουν στην αλληλεγγύη και στην ορατότητα.

Τα δεδομένα δείχνουν πως οι προσπάθειες αντίστασης των φεμινιστικών κινημάτων και των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων είναι έκδηλες σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, και **τα συμμετέχοντα πρόσωπα περιγράφουν ένα μεγάλο εύρος στρατηγικών που ελίσσονται ανάμεσα στις αντιξοότητες.** Σε κάποιες περιπτώσεις η ορατότητα αξιοποιείται ως μια μορφή αντίστασης, ενώ σε άλλες τα συμμετέχοντα

περιέγραψαν μια πιο επιφυλακτική προσέγγιση, αποφεύγοντας την ορατότητα για να μειώσουν τον κίνδυνο. Παρά τους εγγενείς κινδύνους, η ορατότητα συνεχίζει να αποτελεί εργαλείο αντίστασης στην καταπίεση.

Οι στρατηγικές που αναφέρθηκαν περιλαμβάνουν τη δημιουργία κοινοτήτων, τη συνηγορία, τη νομική δράση, τη δημιουργία ασφαλέστερων χώρων, και μέτρα ενίσχυσης της ψηφιακής ασφάλειας. Αυτές οι προσεγγίσεις συχνά περιλαμβάνουν την αλληλεγγύη και την υποστήριξη από την κοινότητα, καθώς τα άτομα συνασπίζονται για να διαμορφώσουν δίκτυα και συμμαχίες που αντιστέκονται στις ρητορικές «ενάντια-στο-φύλο» και προσφέρουν αμοιβαία υποστήριξη. Ο ακτιβισμός, οι δημόσιες διαμαρτυρίες, και οι καμπάνιες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επίσης αναφέρθηκαν ως συνηθισμένες μέθοδοι αμφισβήτησης των αφηγήσεων «ενάντια-στο-φύλο», και προβάλλουν την έμφυλη ισότητα καθώς και την ΛΟΑΤΚΙ+ και τη φεμινιστική απελευθέρωση.

Το χτίσιμο κοινοτήτων και η ανάπτυξη δικτύων αναδύονται ως κεντρικές στρατηγικές, με έμφαση στην ενίσχυση των συλλογικών προσπαθειών. Τα συμμετέχοντα πρόσωπα συχνά τόνισαν τη **σημασία του μοιράσματος γνώσης, στρατηγικών, και πόρων.** Η εκμάθηση ορθής επιχειρηματολογίας αναφέρθηκε επίσης ως μια χρήσιμη τακτική αντιμετώπισης των επιθέσεων. Τα συμμετέχοντα πρόσωπα τόνισαν την αξία των πολιτικών συμμαχιών και της καλλιέργειας τοπικών και εθνικών συμπράξεων. Δυναμώνοντας αυτές τις σχέσεις, οι κοινωνικές ομάδες μπορούν να μοιραστούν πόρους και βιωματικές γνώσεις και να ενισχύσουν τη συλλογική τους δυναμική καθώς αντιπαλεύονται τις ποικιλόμορφες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Επιπλέον, η απεύθυνση στην κοινότητα διαρκώς υπογραμμίζονταν ως μια κρίσιμη μέθοδος αντίστασης.

Η διασφάλιση της ασφάλειας και της προστασίας φαίνεται να αποτελεί βασική στρατηγική σε κάποιες κοινότητες που αντιμετωπίζουν απειλές. Χρησιμοποιούνται διάφορες προσεγγίσεις για τη δημιουργία ασφαλέστερων χώρων, οι οποίες συνήθως θεωρούνται μορφές αντίστασης. Ορισμένα συμμετέχοντα πρόσωπα ανέφεραν ότι αποφεύγουν τους κρατικούς θεσμούς για να προστατευτούν και τόνισαν τη σημασία της διατήρησης αυτών των ορίων. **Ο σχηματισμός κοινοτήτων, που συχνά αναφέρονται ως «φούσκες», και η έννοια των επιλεγμένων οικογενειών διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο,** καθώς πολλά άτομα βασίζονται σε συμμαχίες, αλληλεγγύη και φιλίες για την υποστήριξή τους. Αυτές οι στρατηγικές περιλαμβάνουν τη διαβίωση σε παρέες ή «φούσκες» για την ενίσχυση της αίσθησης ασφάλειας, την εστίαση στην αυτοάμυνα και τη δημιουργία πιο άνετων, βιώσιμων χώρων που διατηρούν τα όρια, προσφέροντας παράλληλα ευκαιρίες για κοινοτική αντίσταση.

Ορισμένα άτομα εξέφρασαν ότι προτιμούν να αποφεύγουν να συμμετέχουν σε πορείες, διαδηλώσεις και άλλες πράξεις αντίστασης, οι οποίες εν δυνάμει αυξάνουν την ορατότητα και την ευαλωτότητά τους. Άλλα άτομα αναγνώρισαν τη μετανάστευση ή την αναχώρηση από τη χώρα τους ως μορφή αντίστασης. Αυτές οι διαφορετικές προσεγγίσεις καταδεικνύουν την ποικιλία των τακτικών που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση των απειλών. Όπως μας είπε η Μάγδα από την Πολωνία:

‘Ότι πρόκειται για μια συνένωση όλων αυτών των ανθρώπων που βρίσκονται σε αυτό το πολιορκημένο φρούριο, και είναι επίσης για μένα ένα είδος —δεν ξέρω— [...] προβλήματος επικοινωνίας και [...].] προσπαθώ επίσης πάντα, προσπαθούμε εδώ και χρόνια με την [όνομα της οργάνωσης] να χτίσουμε αυτόν τον ακτιβισμό που βασίζεται ακριβώς, ας πούμε, στην προσπάθεια να συν-δημιουργήσουμε κάποιους φιλικούς, ασφαλείς και ανοιχτούς χώρους και [...] να χαράξουμε έναν χώρο για τους εαυτούς μας μέσα σε αυτή τη δύσκολη πραγματικότητα, που είχαμε και έχουμε ακόμα, θραύσματα μιας αίσθησης ασφάλειας, μιας αίσθησης κοινότητας.

Η συλλογική κινητοποίηση και οι δράσεις αλληλεγγύης φαίνεται να είναι ζωτικής σημασίας στοιχεία στις στρατηγικές των ακτιβιστικών κοινοτήτων. Αυτό συχνά περιλαμβάνει τη δημιουργία συμμαχιών ή συνασπισμών μεταξύ ομάδων, με στόχο την προστασία τους από φυσικές απειλές, ενώ παράλληλα ενισχύεται η αίσθηση της κοινοτικής υποστήριξης και ασφάλειας. Τα συμμετέχοντα πρόσωπα περιέγραψαν ότι οι προσπάθειες αυτές συχνά εξαρτώνται από την ύπαρξη συναισθηματικών δεσμών με μέλη κοινοτήτων όπου αισθάνονται ότι ανήκουν, καθώς και από την ανταλλαγή στρατηγικών, πόρων, γνώσεων και πληροφοριών. Επιπλέον, τα συμμετέχοντα πρόσωπα υπογράμμισαν τη σημασία της συμμετοχής σε μεταμορφωτικό διάλογο. Σε αρκετές χώρες, οι εν λόγω συμμαχίες θεωρήθηκε ότι διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη διατήρηση τόσο της καθημερινής ζωής όσο και των προσπαθειών αντίστασης των ακτιβιστικών κοινοτήτων.

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν αναγνωριστεί ως ένα ισχυρό εργαλείο για την υπεράσπιση και την αλλαγή των αντιλήψεων του κοινού. Τα ακτιβιστά χρησιμοποιούν συχνά τις πλατφόρμες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για την προώθηση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων και της έμφυλης ισότητας, αντιμετωπίζοντας τη ρητορική μίσους με το να αφαιρούν σχόλια μίσους και αλληλεπιδρώντας με τα μέσα ενημέρωσης, είτε μιλώντας/ποστάροντας στα μέσα ενημέρωσης είτε, σε ορισμένες περιπτώσεις, μποϊκοτάροντας τα. Αρκετά συμμετέχοντα ανέφεραν επίσης προσπάθειες για τη δημιουργία διαδικτυακής ορατότητας, ενώ συμβούλευσαν να μην δίνεται υπερβολική προσοχή στη διαδικτυακή επιθετικότητα. Στην αντιμετώπιση επιθετικότητας, οι **νομικές ενέργειες και η συνηγορία** σημειώθηκαν ως σημαντικές, αν και αυτές οι οδοί προσφυγής αναφέρθηκαν ως ανεπαρκώς προσβάσιμες στις περισσότερες από τις μελέτες περίπτωσης. **Οι νομικές διαδικασίες χρησιμοποιούνται ενίοτε ως στρατηγική για την αμφισβήτηση των νόμων ή για την αναγνώριση ζημιών και τραυματισμών.** Ο ρόλος της τεκμηρίωσης αναδείχθηκε επίσης ως κρίσιμος για τη λογοδοσία των συστημάτων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η παρακολούθηση του ακτιβισμού «ενάντια-στο-φύλο», η τεκμηρίωση των επιθέσεων και η **υποβολή επίσημων καταγγελιών** επισημάνθηκαν ως βασικές στρατηγικές που χρησιμοποιούν τα ακτιβιστά.

Η εκπαίδευση, η τέχνη και η παραγωγή γνώσης φαίνεται να είναι σημαντικές στρατηγικές που χρησιμοποιούν τα συμμετέχοντα πρόσωπα για να καθιστούν τις πληροφορίες πιο προσιτές. Ένα από τα επαναλαμβανόμενα θέματα είναι η επιθυμία να μεταδοθεί η γνώση η οποία δεν είναι αποκλειστικά ακαδημαϊκή και να εξασφαλιστεί ότι είναι προσιτή σε ένα ευρύτερο κοινό. Αυτή η άποψη αντικατοπτρίζεται στο ακόλουθο απόσπασμα από ένα άτομο στην Ισπανία (ESPINT01), το οποίο μοιράστηκε την εμπειρία του να αντιμετωπίζει κοινά ερωτήματα μέσω μιας πιο παιδαγωγικής προσέγγισης:

Ένα από τα ερωτήματα που μας προβλημάτισαν είναι πώς να απαντήσουμε σε καλοπροαίρετες ερωτήσεις. Κουρασθήκαμε να μην μπορούμε να απαντήσουμε γρήγορα [...] Φτιάξαμε ένα πολύ σύντομο έγγραφο [...] στο οποίο απαντάμε σε ερωτήσεις που μας έκαναν οι άνθρωποι και στη συνέχεια τις απαντάμε [...] με παιδαγωγικό τρόπο ώστε να μπορούν όλοι να καταλάβουν. Τώρα κάθε φορά που προκύπτει μια τέτοια κατάσταση στέλνουμε αυτό το έγγραφο το οποίο είναι κάτι που θεωρούμε ότι είναι προσιτό. Μέχρι τώρα παράγαμε μόνο ακαδημαϊκά άρθρα στα αγγλικά, μια γλώσσα που κανείς δεν καταλαβαίνει εδώ, αλλά πιστεύουμε ότι οι ακαδημαϊκοί δεν πρέπει να παράγουν περιεχόμενο μόνο για τους επιστήμονες, αλλά μάλλον πρέπει να κάνουμε μια παιδαγωγική άσκηση για τη μεταφορά της γνώσης στους ανθρώπους.

Τα δεδομένα δείχνουν ότι **οι ακτιβίστριες και οι σύμμαχοι συμμετέχουν στην παραγωγή και τη διάδοση συστάσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση μέσω της εκπαίδευσης και της επανεξέτασης των εννοιολογικών εργαλείων**, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης ή της δημιουργίας νέων όρων για το «φύλο». Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι συμμετέχουν στην έρευνα, ιδίως σε

τομείς που σχετίζονται με τα δικαιώματα των σεξεργατριών. Η τέχνη και η ορατότητα αναφέρθηκαν επίσης ως σημαντικές μορφές αντίστασης, που χρησιμοποιούνται για τη διεκδίκηση της παρουσίας και της ταυτότητας. Τα δεδομένα των μελετών περίπτωσης υπογραμμίζουν ότι οι μορφές αντίστασης των συμμετεχόντων συνδέονται με μια σειρά συναισθημάτων, όπως η χαρά, ο φόβος, ο ενθουσιασμός, η δυσπιστία και η προσμονή, με τη **δημιουργία χώρων συλλογικής κουήρ χαράς να αποτελεί σημαντική πτυχή αυτής της αντίστασης.**

Συμπέρασμα

Η έκθεση υποδεικνύει ότι **οι αρνητικές εμπειρίες που σχετίζονται με κινήματα «ενάντια-στο-φύλο» είναι παρούσες σε όλες τις μελέτες περίπτωσης**, παράλληλα με σημαντική αντίσταση από φεμινιστικές και ΛΟΑΤΚΙ+ ακτιβίστριες και κοινότητες. Οι συνολικές επιπτώσεις των πολιτικών «ενάντια-στο-φύλο» φαίνεται να απειλούν τόσο την ατομική επιβίωση όσο και τη συλλογική ύπαρξη σε διάφορα πλαίσια. Τα δεδομένα σχετικά με τις επιθέσεις «ενάντια-στο-φύλο» —ειδικότερα οι επιπτώσεις τους στις κοινότητες και οργανώσεις οι οποίες στοχοποιούνται, καθώς και οι στρατηγικές αντίστασης που χρησιμοποιούνται— υποδεικνύουν ένα σταθερό μοτίβο αυξημένων ή συνεχιζόμενων επιθέσεων, συστημικών διακρίσεων και βίας σε διάφορες χώρες. Τα ευρήματα υποδεικνύουν την επικράτηση σωματικών και λεκτικών επιθέσεων· διαδικτυακής παρενόχλησης· νομοθεσίας που εισάγει διακρίσεις· διακρίσεων στο χώρο εργασίας· κοινωνικού αποκλεισμού και θεσμικών φραγμών σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, υπογραμμίζοντας τη διάχυτη φύση των λόγων και συμπεριφορών «ενάντια-στο-φύλο» που υπερβαίνουν τις διαχωριστικές γραμμές Ανατολής/Δύσης και Βορρά/Νότου της Ευρώπης. Επιπλέον, για τα συμμετέχοντα πρόσωπα στη μελέτη περίπτωσης των ατόμων που ζουν εξόριστα στην Ευρώπη, αυτά τα μοτίβα επαναλαμβάνονται σε διάφορα πλαίσια: όχι μόνο τα υφίστανται σε μέρη εκτός Ευρώπης, αλλά και πάλι όταν αναζητούν διεθνή προστασία εντός της Ευρώπης.

Αναφέρθηκαν διάφορες συναισθηματικές και ψυχολογικές επιπτώσεις. Ορισμένα συμμετέχοντα πρόσωπα περιέγραψαν την ανάπτυξη φόβων που εξαπλώθηκαν από συγκεκριμένα άτομα σε ολόκληρες κοινότητες. Σε επαγγελματικό επίπεδο, οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν εργασιακή ανασφάλεια, περιορισμένες ερευνητικές ευκαιρίες για ακαδημαϊκούς και τεταμένες σχέσεις με συναδέλφους. Σε κοινωνικό επίπεδο, οι δυσκολίες με την οικογένεια και τους φίλους συμβάλλουν στην απομόνωση, ιδίως μεταξύ των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στην εξορία, τα οποία συχνά αντιμετωπίζουν επιπρόσθετες διακρίσεις στις χώρες υποδοχής. Η οικονομική αστάθεια, λόγω της απώλειας εργασίας, των νομικών εξόδων και των δαπανών που σχετίζονται με την ασφάλεια, αναφέρθηκε επίσης ως σημαντική πηγή άγχους και ευαλωτότητας.

Οι στρατηγικές αντίστασης φαίνεται να έχουν αναδειχθεί σε όλες τις μελέτες περίπτωσης, καταδεικνύοντας την ικανότητα και τη δράση των φεμινιστικών και ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων. Πολλά συμμετέχοντα πρόσωπα τόνισαν τη σημασία της δημιουργίας συμμαχιών και δικτύων ως βασικά στοιχεία της αντίστασης τους. Επιπλέον, αρκετά συμμετέχοντα πρόσωπα υπογράμμισαν τη σημασία των νομικών ενεργειών και των επίσημων καταγγελιών ως ενίοτε απαραίτητα μέτρα για την αμφισβήτηση των νόμων που εισάγουν διακρίσεις στη διεκδίκηση της δικαιοσύνης. Ορισμένα συμμετέχοντα πρόσωπα τόνισαν την ανάγκη δημιουργίας ασφαλέστερων χώρων και συστημάτων υποστήριξης που προσφέρουν καταφύγιο και αλληλεγγύη σε όσα στοχοποιούνται. Οι πρωτοβουλίες αυτές συχνά συνοδεύονται από την παραγωγή γνώσης από και για τις κοινότητες.

Προφίλ των συμμετεχόντων προσώπων

Οι πληροφορίες του πίνακα αυτού προέρχονται από εθελοντικά δημογραφικά έντυπα, όπου τα συμμετέχοντα μπορούσαν να απαντήσουν με δικά τους λόγια σε ανοιχτά πλαίσια κειμένου. Τα περισσότερα συμμετέχοντα συμπλήρωσαν τα δημογραφικά έντυπα σε διαφορετικό βαθμό πληρότητας, αφήνοντας συχνά κενά πεδία. Οι απαντήσεις κωδικοποιήθηκαν επαγωγικά επιτρέποντας πολλαπλές απαντήσεις για κάθε μεταβλητή. Ως εκ τούτου, οι αριθμοί δεν είναι αμοιβαία αποκλειόμενοι: τα άτομα μπορούν να αυτοπροσδιορίζονται με πολλαπλούς τρόπους, για παράδειγμα ταυτόχρονα ως «λεσβίες» και «κουήρ» καταμετρώνται σε όλους τους τομείς που αυτοπροσδιορίζονται.

Πίνακας 1: Συνολικό προφίλ των συμμετεχόντων προσώπων

Προφίλ	Αριθμός απαντήσεων	Απαντήσεις
Ηλικία	223	Με βάση 223 συμπληρωμένα κοινωνικοδημογραφικά έντυπα, τα συμμετέχοντα κατανέμονται ως εξής στις ηλικιακές ομάδες: έξι συμμετέχοντα είναι μεταξύ 18-24 ετών, 69 συμμετέχοντα είναι μεταξύ 25-34 ετών, 81 συμμετέχοντα είναι μεταξύ 35-49 ετών, 36 συμμετέχοντα είναι μεταξύ 50-64 ετών και δώδεκα συμμετέχοντα είναι άνω των 65 ετών.
Φύλο	246	(Σις) γυναίκες (128), (σις) άνδρες (40), μη δυαδικά άτομα (35), τρανς άτομα (22), τρανς γυναίκες (10), τρανς άνδρες (5), τρανς μη δυαδικά άτομα (3), κουήρ άτομα (3), ίντερσεξ άτομα (2), ίντερσεξ μη δυαδικά άτομα (1), ρευστόφυλες θηλυκότητες (1), φυλοδιαφορετικό (genderqueer) άτομα (2), τρανσμασκ (transmasculine) άτομα (1), Two Spirit (Δύο Πνεύματα) (1) και άφυλα άτομα (1).
Σεξουαλικός προσανατολισμός / ταυτότητα	223	Ετεροφυλόφιλη/ο/ος (45), λεσβία (44), ομοφυλόφιλος/γκέι (38), αμφιφυλόφιλη/ο/ος (29), κουήρ (27), πανσέξουαλ (6), ασέξουαλ (2), ημισέξουαλ (1) και τρανς μπουτς (1).
Χώρα καταγωγής	212	Πολωνία (31), Ιρλανδία (27), Λευκορωσία (18), Ελβετία (18), Γαλλία (16), Γερμανία (12), Ισπανία (13), Καταλονία (8), Χώρα των Βάσκων (6), Τουρκία (4), Ουκρανία (2), Καταλονία/Ισπανία (2), Ελβετία/Γερμανία (2), Ελβετία/Ιταλία (2), Μαρόκο (1), Μικρά Ασία (1), Ανατολική Ευρώπη (1), Ελλάδα (1), Κουρδιστάν (1), Λατινική Αμερική (1), Μαδαγασκάρη (1), Παλαιστίνη (1), Νότια Αφρική (1), Αλβανία (1), Σιέρα Λεόνη (1), Άιτή (1), Ινδία (1), Αυστρία (1), Ρωσία (1), Γαλικία (1), Βραζιλία (1), δυτική Ευρώπη (1), Ελβετία/ανατολική Ευρώπη (1), Ελβετία/Ινδία (1), Ελβετία/Σομαλία (1), Συρία (1), Ιταλία (1) και Πορτογαλία (1).
Χώρα κατοικίας/ νομικό καθεστώς παραμονής	251	Πολωνία (44), Γερμανία (39), Ελβετία (36), Ιρλανδία (35), Γαλλία (30), Ισπανία (17), Βαρκελώνη/Ισπανία, Καταλονία/Ισπανία ή Χώρα των Βάσκων/Ισπανία (6), Καταλονία (5), Χώρα των Βάσκων (5), Λευκορωσία (2), Γεωργία (1), Σουηδία (1), Γαλλία συν άλλη χώρα (1),

		Αυστρία (1) και Ολλανδία (1). Άλλα συμμετέχοντα αναφέρθηκαν στην Ελλάδα ως πολίτες αλλά και ως πρόσφυγα, αιτούντα άσυλο ή μεταναστά (πολιτογραφημένα και επισφαλείς καταστάσεις).
Εθνικότητα/φυλετική ταυτότητα	236	Λευκή ή λευκή + ευρωπαϊκή χώρα (106), Κουρδική ή/και Αλβανική (14), Πολωνική (12), Λευκορωσική (11), φυλετικοποιημένη (6), Πολωνική και άλλες εθνοτικές ομάδες (6), PoC (5), ελβετική/γερμανική/κεντρική ευρωπαϊκή καταγωγή (4), Τούρκικη (4), Ευρωπαϊκή (2), Εβραϊκή (2), Λευκορωσική και Ρωσική (1), Ρομά που περνά ως λευκό (1), Σλαβική (1), μαύρη (1), λευκή ισπανόφωνη (1), Γερμανική με ινδική καταγωγή (1), Ρωσική (1), τσιγγανική (1), λατινική (1), Ελληνική (1), Αλβανική (1), Αραβική (1), Σιέρα Λεονική (1), Αϊτινή (1), Κουρδική (1), Παλαιστινιακή-Συριακή (1), μικτή (1), κοινωνικοποιημένη ως Τουρκική (1), Γεζίντι-Αρμένικη και Κουρδική (1) και Λαζ (1).
Εθνική ταυτότητα	186	Πολωνική (20), Γαλλική (15), Καταλανική (14), Γερμανική (12), Λευκορωσική (11), καμία εθνική ταυτότητα (ρητά) (10), Βασκική (8), Ελληνική (6), Ευρωπαϊκή (4), Πολωνική-Ευρωπαϊκή (4), Ισπανική (3), Γερμανική με ινδική καταγωγή (1), Γερμανική-Τουρκική (1), Ισπανική (1), Μουρτσιανική/Καταλανική/Ισπανική (1), Βραζιλιάνικη (1) and Galician (1).
Εκπαιδευτικό επίπεδο	228	Πτυχίο πανεπιστημίου (192), τριτοβάθμια εκπαίδευση (11), δευτεροβάθμια εκπαίδευση (7), δικαίωμα συμμετοχής σε κολέγιο (6), επαγγελματική κατάρτιση (4), κανένα δίπλωμα/χωρίς τυπική εκπαίδευση (1) και καλλιτεχνική σχολή (1).
Θρήσκευμα	202	Άθεη/ο/ος (30), Μουσουλμάνο/ο/ος (10), Καθολική/ο/ος (8), Ορθόδοξη/ο/ος (7), Χριστιανή/ός (6), χωρίς θρησκεία (5), πρώην ή αναθρεμμένη/ός Καθολική/ός (4), Αγνωστικίστρια/ός (3), Προτεσταντικές εκκλησίες (3), άλλες πεποιθήσεις (2), Εβραίο/ο/ος (1), Πνεύμα (1), Ρωμαιοκαθολική/ός (1), μη ασκούμενη/ο/ος Καθολική/ός (1), Χριστιανή/ός (1), Ουμπάντα (1), Εβραϊκές ρίζες (1) και Ντεϊσμός (1).
Κοινωνική τάξη	211	Μεσαία τάξη (89), εργατική τάξη (24), (ανώτερη) μεσαία τάξη (25), κατώτερη μεσαία τάξη (9), εργατική τάξη/χαμηλό εισόδημα (7), αστική (1), κατώτερη τάξη (1), επισφαλής (πρώην κατώτερη μεσαία τάξη) (1), επισφαλής (1), σε σύνταξη (1), προνομιούχα εργατική τάξη (1), κατώτερη τάξη (1), κοινωνιολογικά μεσαία τάξη, πολιτικά εργατική τάξη (1), ανώτερη τάξη (1) και προσφυγική ως κοινωνική τάξη (1).
Τόπος κατοικίας	250	Μεγάλη πόλη (162), μεσαίου μεγέθους πόλη (45), μικρή πόλη (7), χωριό (10) και αγροτική περιοχή (7).

Άλλες πτυχές	229	<p>Τα συμμετέχοντα πρόσωπα είχαν επίσης τη δυνατότητα να προσθέσουν άλλες πτυχές σημαντικές για τη ζωή τους: Γονέας/φροντίστρια/ό/στής παιδιών (23), ζουν με αναπηρία (19), χρόνια ασθένεια (10), ζουν με ασθένεια (10), ψυχική υγεία (7), μιλούν βασικά (3), πιθανή νευροδιαφορετικότητα (1), ακαδημαϊκός/ό (1), πολυγαμική/ό/ός (2), εμπειρία ακτιβιστή (2), τρανς άνδρας/αγόρι (1), φεμινίστρια από 13 ετών (1), τρανσφεμινίστρια (1), φεμινίστρια (2) και υπερασπίστρια/στό/στής υπερασπιστ(ρι)ών (1).</p>
--------------	-----	--